

התורה והמצוות

בס"ד גליון עה' פרשת כי תשא ה'תש"פ

[בשבת אין לברור את העלון אלא על-מנת לקרוא ממנו מיד אפילו מעט]

גליון שבעי לחניכי הישיבות בני התורה המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

נקודה למחשבה

האם יש לברסלב משהו נגד השכל?

דבר העורך

שמעתי את השאלה הזאת כמה וכמה פעמים, והיא פליאה בעולם, מה יש לחסדי ברסלב נגד השכל - הרי ידוע שיהודי ניכר תמיד בכוח שיכלו וחכמתו, והיא תפארתו וגדולתו שהבדלנו משאר העמים.

ובכן קראתי מאמרים רבים, שכל כולם לפיכום היו לתקוף את דרך החסידות ע"י מענה זאת, אבל דורשי האמת חסרו מלבקש ולחקור אחר התשובה האמיתית.

ואנסה להציג בכלליות קצרה את התשובה. רבי נחמן מברסלב אמר: "עיקר היהדות היא פשיטות ותמימות, וחכמות - אין צריכים כלל". ומכאן יסוד ותוכחה גדולה לתנועת המשכילים, ומעות שהתנגבה אל החסידים.

בזמנו של בעל שם טוב ולפניו התחילה תנועת המשכילים, שבידוע הם לא היו חילונים, אלא לומדי תורה ושומרי מצוות לבושים כדרך היהדות, רק שהם עסקו בתורה מהצד השכלי והחכמה שבה, וזלזלו בקיום המצוות בנותנם מעם - שכל המעם למצוות התורה הם מצד השכל וההיגיון להיות אדם טוב ולנהל דרך חיים נכונה ובריאה, דבר שצינן וקירר את הקשר לה' נותן התורה ואת התלהבות הלב שלהם בקיום המצוות ועשייה דקדושה בשמחה, ממילא הם הגיעו לכך שורקו את האמונה התמימה ודרכיה, ונשאר עם שכל ומעמי מצוות ללא חיות ומעם אמיתי...

שלום לקוראי העלון הנכבדים!

בגליון שלפנינו נפתח במדור נקודה למחשבה בביאור עניין החכמה והתמימות במשנת רבינו הקדוש; נעבור למאמר נפלא על הפרשה במדור פשוט ופנימיות; לאחר מכן נכנס למדור ללכת עם תורה - ניצוצות אורה בהבנת תורת רבינו הקדוש - נמשיך עם תורה ה; נעבור למאמר מדהים במדור לבית ולמשפחה בנושא: הדיבור המפנה בעניין חיבור כל פרטי היינו לה' ית' ע"י שפיכת הלב לפניו; נסיים עם מדור נקודה בפרשה ביאור בפרשה מאת הרב אליהו עמיה שליט"א.

על זה בא רבי נחמן מברסלב ואמר "עיקר היהדות היא פשיטות ותמימות" - בנותנו מעם מתוק ונפלא בריחו, באמרו שהאמונה של היהודי צריכה להיות כמו הסבתות והאנשים הפשוטים שאומרים תהלים ומתפללים ובוכים לפני ה' באמונה פשוטה ותמימה.

עלון 'המקורבים' ©

"וחכמות אין צריכים כלל" - הכוונה בהגיעו לקיום המצוות הנחת תפילין, מצוות מזוזה, או כל מצוה אחרת שהיא, אין צריכים חכמות - רק לקיים כפשוטו, בשמחה ואהבת ה' ורצון להתעלות ברוחניות להגיע לאמונה, קירבת ה', ועשיית רצונו.

ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון פנו לקן 'המקורבים': 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחה: 72 או לאימייל: E0773140331@GMAIL.COM

ניתן לתרום (וכן לקבל את הגליון עד לביתכם) דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ; וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11318. או דרך קו 'המקורבים' בשלוחה: 09. תזכו למצוות!

הביטוי 'תזרוק את השכל' - הכוונה: תפסיק עם החכמות. הרי כל סבתא יודעת לומר 'ה' ישמור, ברוך ה'... תפסיק לחפש עם השכל לחקור במוציאות ה', הרי עם ישראל הוא עתיק יומין והעם היחידי שאוחז באמונתו אלפי שנים, אין לך מה להכחיש את מעמד הר סיני וקבלת התורה והתנגלות מוציאות ה' בעולמו - קום תעשה מצוות בשמחה תכנס לרוחניות תקיים מצוות ותהנה מהיותך יהודי!!!

נשמח לקבל כל חומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר; (אפשר שם וכתובת בדויים, ולציון זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות, בהצלחה!!)

ובעניין השכל - הרי רבי נחמן מברסלב אמר ש"מצווה גדולה לאחד השכל!" אם כן הרי זה סותר את העיקרון "העיקר זה תמימות ופשיטות", שצריך לזרוק את השכל? ובכן אכן מצווה לאחד את השכל, ללמוד את תורת ה' ללמוד הלכה ועל קיום המצוות, מקור הדינים וחילוק השיטות והסברות בהלכה, ולהעמיק על היהדות ודרכיה, אבל כשמגיעים לעשיית המצווה אל תהיה חכם מידי קום ותעשה ככול יכולתך בלי חכמות רק בשמחה ואהבת ה' בפשיטות ותמימות את המצווה ותהנה ממנה.

השיעורים הקבועים!

הרי רבינו נחמן דיבר בתורה הראשונה שלו בליקוטי מוהר"ן ח"א סי' א' - ש"האיש הישראלי צריך להסתכל בהשכל של כל דבר, כדי שיאיר לו השכל שבאותו הדבר... להתקרב לה' יתברך!!!

השיעורים הקבועים לשבת פרשת כי תשא ולשבוע פרשת ויק"פ

יום	חדש אדר	הדף היומי מסכת שבת	משנה ברורה עמוד יומי (זרש)	ליקוטי מוהר"ן ח"א#	ליקוטי הלכות חלק ח	העמוד היומי בווה#ק תיקוני הזוהר
ז	יח	ח	חזרה	טו	פג	קט; קנט
א	יט	ט	תסב-א-ב	טו;	פד	קנט
ב	כ	י	תסב-ג	טו	פה	קנט;
ג	כא	יא	תסב-ד-ה	טו;	פו	קנט
ד	כב	יב	תסב-ו	יז	פז	קנט;
ה	כג	יג	תסב-ז תסב-א	יז;	פח	קנט
ו	כד	יד	חזרה	יח	פט	קנט;

התורה הנלמדת בחברות (תמימי דרך) העלמית, ליקוטי מוהר"ן- חלק ראשון- תורה יא.

נמצא שצריך והובה להשתמש עם השכל - אבל כדי שיאיר לו החכמה להתקרב להש"ת ולתורתו וצדיקו האמיתיים, שמדריכים לקיים את המצוות באהבה והתלהבות דקדושה כמו מרק הם ומעים.

התורה הנלמדת בחברות (תמימי דרך) העלמית, ליקוטי מוהר"ן- חלק ראשון- תורה יא.

ולא להשתמש בשכל בחקירות ושאלות של ילד בגן ששואל על מציאות וקיום ה', מי אמר, מי החליט... איפה זה כתוב?! שפוט תזרוק את השכל 'שלך', דהיינו את הטיפשות שלך, שהיצר הרע מוכר לך שאלות וחקירות שאין בהם מעם וחכמה אמיתית שמרחיקה אותך מהאמת והרוחניות ומציאות ה' הטובה והנעימה ומלאה שמחת החיים.

יהי רצון שנזכה לעשייה דקדושה בשמחה והתלהבות, בתמימות. (מאת: תלמידי ישיבת ברסלב מאיר)

~ המספר – סכנה וכפרה ~

למטה והרוחניות היא למעלה, והיה צורך לתקן את החסרון של החטא, על ידי 'נשיאת ראש', ולכן הוצרך למנותם ודווקא על ידי כופר נפש, שזה יהיה התיקון, וממילא גם יציל אותם מהסכנה.

ג. בדברי האור החיים מבואר, שיש באיסור זה כמה חלקים: א. איסור למנות סתם את ישראל, אפילו על ידי דבר אחר. ב. אף אם יש צורך למנותם, איסור למנותם אחד אחד, אלא על ידי דבר אחר, אבל לא מוכרח להיות כופר נפש, אלא יכול להיות על ידי חרסית. ג. גם אם מנו אותם סתם, אם נתנו כופר נפש – מציל אותם מן הסכנה.

[ואצל דוד המלך – לדברי הרמב"ן, טעה וסבר שאינו מצוה לדורות, ולדברי האור החיים – מנה אותם על ידי חרסית אבל שלא לצורך, וכיון שלא נטל מהם כופר נפש הויק להם].

ד. הכופר נפש שנתנו היה עבור האדנים. ומבואר בספרים שהיה צורך שיחיו כולם שותפים ממש בעניין המשכן, ולכן בדבר אחד היה נצרך שכולם יתנו בשוה, וזוה עשו האדנים שהם הבסיס שעליו עומד המשכן, והם מכוונים כנגד מאה ברכות שהם יסוד חייו של האדם, כמרומו בפסוק 'מה ה' אלוך' שואל מעמד' – אל תקרי 'מה' אלא מאה.

ביאור הפנימיות

פנימיות העניין מבואר בליקוטי הלכות, בכמה מקומות ואופנים, ולהלן יתבאר העניין על פי המבואר באחד מהמקומות (הלכות ציצית):

מספר – מעלה וחסרון

ה'מספר' יש בו מעלה מצד אחד, ושתי חסרונות מצד שני. המעלה שבו הוא – שמחשיב את הדבר, שהרי 'דבר שבמניין אינו בטל אפילו באלף', כי אין מונים עגבניות או מלפפונים וכדומה, אלא דבר חשוב כמו ביצים, בעלי חיים וכדומה. והחסרון שבו הוא בשתי אופנים: א. המספר 'מגביל' את הדבר, ומעמיד אותו על שווי 'מסוים' ולא יותר. ב. המספר הופך אותו להיות 'חלק' ממשוהו ולא 'יחודי'.

כלומר, יש שלשה דרגות: א. דברים פשוטים שאינם חשובים, ואין טעם למנותם, כגון חלקיקי אבק וכדומה. ב. דברים חשובים, שמחמת חשיבותם מונים אותם, כגון שולחנות וספסלים, פירות חשובים, או בעלי חיים וכדומה. ג. דברים כל כך חשובים, שלא שייך למנותם, כי הם יותר גבוהים מהמספר, כמו אבנים טובות או מלכים, שהמספר מוריד מערכם.

הנה רוב בני אדם, נמצאים בדרגה האמצעית, שאינם פשוטים כל כך עד שאין טעם למנותם, אלא יש בהם חשיבות. ולכן נהוג בעולם למנות בני אדם; כמה חיילים יש בצבא, כמה קולות יש במפלגה, וכמה אנשים עובדים בכל מפעל וכדומה. אבל המספר מעמיד כל אחד מהם כ'חלק' ממערכת כללית יותר ולא מעמיד אותו ב'יחודיות' מצד עצמו.

אמנם עם ישראל שייך לדרגה הגבוהה, שהוא כל כך חשוב עד שאינו שייך למספר, וכמו שנאמר 'זהו מספר בני ישראל בחול הים

פרשת כי תשא מופיעה באמצע סדר הפרשיות שעוסקים במעשה המשכן; מצד אחד עומדות פרשת תרומה ופרשת תצוה – שהם הצייווי על המשכן וכליו ובגדי הכהונה, ומצד שני עומדות פרשת ויקהל ופרשת פקודי – שהם הקיום למעשה, ובאמצע נמצאת פרשת כי תשא.

בפרשה זו נמצא מעשה הטא העגל ומדות הרחמים, שמופיע לכאורה שלא כסדר, ונראה כאילו התורה רוצה להעלים אותו בין הפרשיות, בין שני לשלישי בפרשת כי תשא, כדי לשמור על כבודם של ישראל. אמנם קודם לכן יש עוד כמה פרשיות פרטיות, שלא מצאו מקומם בפרשיות האחרות, ונכתבו בפרשה זו, והם: פרשת שקלים, פרשת הכיור, פרשת הקטורת ושמן המשחה – וכפי הנראה שיש בהם עניין מיוחד, שהוצרכו להיכתב בפרשה בפני עצמה.

במאמר זה נתמקד בעניין השקלים, שהיא פרשה חשובה בפני עצמה, וגם נקראת שוב ב'ארבע פרשיות'. פרשה זו גם כן לא נכתבה כסדר כי היא תיקון לחטא העגל ונאמרה לאחרי, ובכל אופן היא מופיעה בתחילת הפרשה והפרשה נקראת על שמה, ויש בפרשה זו יסודות גדולים למהותו של יהודי, קודם החטא ולאחרי, וכפי שיתבאר בעז"ה

התמיהות בפרשה

א. 'כי תשא את ראש בני ישראל' – מדוע המניין נאמר בלשון 'נשיאת ראש', ולא 'כי תפקוד את בני ישראל'. וכן 'לפקודיהם' – נראה שבא למלאות איזה חסרון (אוה"ח).

ב. 'ונתנו איש כופר נפשו' – בתרומה זו הושוו כל בני ישראל, ולא כמו בנדבת המשכן שנתן כל אחד כפי נדבת לבו, במהות התרומה ובכמותה. וצריך להבין כמה התייחדה תרומה זו.

ג. 'ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם' – מתוך דברי הכתוב נראה שהמספר הוא דבר מסוכן, ולכן צריך ליתן כופר נפש כדי שלא יזיק להם. והתמיהה היא: אם כן לא ימנה אותם, ולא יצטרכו כופר נפש.

ד. 'מחצית השקל' – מדוע דווקא מחצית ולא יותר, ומדוע הושוו העשיר והעני.

ה. אחד משלשה דברים שנתקשה בהם משה, הוא 'מחצית השקל' – עד שהראה לו הקב"ה מטבע של אש. והוא תמוה מאד: ניהא המנורה וקידוש החודש, אפשר להבין כמה נתקשה, אבל מה היה הקושי בהבנת עניין המטבע, ומה הועיל לו מטבע של אש.

ביאור הפשט

א. בדברי רש"י מבואר שבכל פעם שהיה איזה חסרון בעם ישראל – לאחר הטא העגל או לאחר מיתת דור המדבר, מנה אותם מחמת חשיבות כדי לידע כמה נשאר מהם, וכדי שלא יזיק המניין נתנו כופר נפש.

ב. בדברי האור החיים מבואר שהמניין היה לצורך תיקון על הטא העגל, וזאת מחמת שעל ידי הטא העגל 'נפל ראשם', כי החטא הוא

אשר לא ימד ולא ייספר' וכמו שהוכחה לאברהם אבינו ויעקב אבינו שזרעם יהיה ככוכבי השמים וכעפר הארץ שאי אפשר למנותם. והטעם הוא משום שכל אחד מישראל הוא 'חלק אלוק ממעל', ולא שייך לומר שהוא 'חלק' ממש, אלא הוא הוא הדבר בעצמו.

ישראל – למעלה מהמניין

ולכן, בעצם אסור למנות את ישראל, כי בזה הוא ממעיט אותם מהשיבותם, ומעמיד אותם כאילו הם 'עוד' משהו מתוך הדברים שישנם בעולם, ו'עוד' עם מתוך כל כך הרבה אומות שיש בעולם. ובמצב כזה, עלול לשלוט בהם הכללים של העולם, וכוחות הקטרוג והטבע ששולט בעולם, כי הרי הם בסך-הכל חלק מהעולם. ויותר מכך, אם הם חלק מהעולם – הרי הם החלק המועט והקטן שיש בעולם, כי מצד המספר אינם אלא מעט, ושאר אומות העולם הם רוב גדול לנגדם ומבטלים אותם ברוב.

אמנם כל זה כשהם באמת נמצאים בגדלותם, ושייכים אל הדרגה הגבוהה שלהם, שהם חלק 'אלוק ממעל', ואזי עם ישראל בכלל וכל אחד בפרט – גבוה הרבה יותר מהמושג 'מספר' שהוא מוגבל ומבטי, והוא שייך למצב רוחני שלא שייך בו מספר וגבול. אבל כאשר נפלו ממדרגתם, ופגמו בחטאים המורים שהפילו אותם בהכרח לתוך העולם הגשמי והטבעי, בפרט בחטא העגל והמרגלים שניתקו אותם משרשם – כעת הם ממוילא נמצאים במצב של 'גבול' ו'מספר'.

ולכן כעת הדרך לתקן זאת הוא דווקא על ידי המספר, כאשר משתמשים עם ה'מספר' של העולם, ועל ידו בעצמו מגלים איך שהם שייכים למקום אחר לגמרי, הרבה יותר גבוה מהמספר, ולכן המספר שלהם נקרא 'נשיאת ראש' – ההיפך מהמספר של העולם. כי המספר של העולם 'מוריד' את הראש, והופך את ה'מספר' לחלק ממערכת אחרת, שבתוכו הוא אינו אלא 'פרט' קטן, אבל המספר הזה 'מרים' את הראש, ומגלה מי הוא באמת ה'מספר' הזה, הרבה יותר ממה שהיה נראה קודם המספר. הכיצד?

צירוף הבתים

יש מספר 'אקראי', ויש מספר של 'אהדות'. על זרעו של עשיו נאמר בפסוק 'זאת כל נפשות ביתו', כלשון רבים אף שמדובר בששה אנשים בלבד, ואילו על זרעו של יעקב נאמר 'שבעים נפש' כלשון יחיד אף שמדובר בשבעים, כי זרעו של עשיו גם אם במקרה הם מתאחדים לפעולה מסוימת – הם אינם 'מאוחדים' בתוכם, ואילו זרעו של יעקב, גם אם בפועל הם נחלקים לשנים עשרה שבטים וכל אחד הולך בדרכו, אבל הם 'מאוחדים' בתוכם.

וכשיש מספר של כמה פרטים ש'מאוחדים' ביניהם – המספר הופך אותם להיות הרבה הרבה יותר ממה שהם לכאורה. ועניין זה נקרא 'צירוף הבתים'. יסוד העניין מבואר בספר יצירה 'שתי אבנים – בונות שתי בתים, שלשה – בונות ששה בתים, ארבעה – עשרים וארבעה בתים, המשה – מאה ועשרים, ששה – שבע מאות ועשרים, וכן לעולם'. ה'אבנים' הם אותיות, וכשמצרפים אותיות יחד, יכולים לצרף אותם בכמה וכמה אופנים, ולעשות מהם כמה מיני 'צירופים', על פי הסדר הנ"ל.

האבנים האלו מרמזים על נפשות, שכשהם מתחברים יחד, נעשה מהם צירופים שונים שכל אחד מהם בונה 'בית'. והחילוק בין בית שהוא 'רשות היחיד' לבין הרחוב שהוא 'רשות הרבים' הוא – שברשות היחיד האדם הוא 'בעל הבית', והוא שמור מכל מה שנמצא בחוץ, כל המזיקים וכל כוחות הטבע, הקור והחום, הגשמים והרוחות, בעלי חיים ואנשים רעים. ואילו ברשות הרבים, האדם חשוף לכל מרעין בישין. וכן הוא גם ברוחניות, שכשיש לאדם 'בית' הוא מוגן ושמור מכל כוחות הרע, והוא בעל הבית על עצמו, וכשאינו לו בית – הוא חשוף לכל היצרים הרעים ולכל רוח מצויה ושאונה מצויה.

והנה, לעם ישראל יש 'בית', והוא בית המקדש. ושם הוא מקום שיכולים לברוח לתוכו ולהינצל מכל כוחות הטבע והרע בנשמיות וברוחניות. אמנם כשנחרב בית המקדש נאמר 'תשתכנה אבני קודש בראש כל חוצות', כלומר שיש הרבה נפשות שאינם להם 'בית', והם מתגלגלים ברשות הרבים, וכל רע שיש בעולם שולט עליהם. והדברים ברורים ומוכרים מאד רח"ל. ולכן צריך לבנות להם 'בתים', שיחיה להם אפשרות להיכנס לתוכו, ולהיות מוגנים מכל זה, וזה נעשה על ידי צירופי הנפשות שנקראים 'אבנים', וכשהם מצטרפים יחד – נבנה מהם 'בתים'.

מהצית השקל

כמה 'בתים' נבנה מהם? אם יש אדם אחד, הוא כבד הכל כמו אבן אחת. שתי אנשים – כמו שתי אבנים. אבל מכאן והלאה – כל אחד שנוסף 'מכפיל' את מניין האבנים, כי משלשה אבנים אפשר לעשות 'שש' צירופים, ומארבעה – עשרים וארבעה צירופים, מחמשה – מאה ועשרים, מעשרה – שלש וחצי מליון. ומעשרים – מספר שאי אפשר כמעט לכתוב אותו, וכן הלאה.

נמצא שכשמונים את ישראל, המספר הזה אינו מספר של 'יחידים', אלא מספר של 'אבנים' שמצטרפים יחד, וככל שהמניין גדול יותר – מספר הצירופים 'מכפיל' עצמו בצירופים 'עצומים' שאי אפשר לתאר. ונמצא שדווקא על ידי שסופרים את ישראל – מגלים כמה כוחם גדול, הרבה יותר מכל מספר אחר שיש בעולם, ואם יש בהם 'ששים ריבוא' – הם מגיעים למניין צירופים גדול כזה, שכל שאר אומות העולם במלים ברוב וכמעט אין להם מציאות.

ולכן נצטוו לתת דווקא 'מהצית' השקל, באזהרה המורה שהעשיר לא ירבה והדל לא ימעט. כי 'מהצית' מורה שהוא 'חלק' ממטרה גדולה יותר, ולגבי המטרה – אין שום מעלה ותוספת במה שהעשיר ירבה, כי ה'צירוף' שלו שווה הרבה הרבה יותר מכל מה שיכול להוסיף בעצמו. ומהשקלים האלו נעשו האדנים, שהם היסוד שעליהם עומד ה'בית' אליו יאספו את כל הנפשות, הקרובים והרחוקים.

וזה היה הדבר שמשה התקשה בו, כיצד על ידי המניין שהוא מסוכן יהיה תיקון וישועה על נפילתם. והראה לו מטבע של אש, כלומר שעל ידי המספר הזה, יתגלה כוחם באמת, שהם הרבה יותר מהכח הגשמי של המטבע, כי על ידי המטבע שלהם נעשה כה רוחני שבונה בתים קדושים עבור כל הנשמות.

על הפרשה ||| פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

י"ג מידות של רחמים

בפרשה זו מבואר עניין הי"ג מידות שנתגלה למשה רבינו, שעניינם מבואר באריכות במאמר שזה בחי' החסד הגדול שעשה עמנו השי"ת בעוצם רחמיו שאף כשהאדם רחוק מהרוח היים דקדושה ואינו ראוי לקבלו, אעפ"כ הוא יכול לקבלו ע"י שהוא נלווה אל הצדיק שהוא זכה לשלימות הרוח היים דקדושה.

מה שמידת 'ונקה' נראה כביכול דין לפי פשוטו של מקרא

יש להביא בזה מה שמתבאר בביאור הליקוטים בעניין המידה הי"ג 'ונקה', שבאמת לכאורה יש פלא גדול בעניין הי"ג מידות של רחמים שהמידה הי"ג היא 'ונקה', אבל בפסוק לא כתוב רק 'ונקה' אלא 'ונקה לא ינקה', שמשמעותו היא דין, היפך ממש ממידת הרחמים, שלא ינקה ה' לחוטאים, ויותר מזה שזהו ג"כ כל המשך הפסוק שם 'פוקד עוון אבות על בנים ועל בני בנים, על שלשים ועל רבעים' ולכאורה כל זה הוא ממש בחי' דין ואיך מתאים שזה המשך למידה הי"ג של הרחמים, ואף למה שמבואר בדברי חז"ל (ביומא דף פו ע"א) שהפסוק נחלק, 'ונקה' - הוא מידת הרחמים לשבים, "ולא ינקה", הוא מידת הדין לשאינם שבים, עכ"פ יש כאן בחינת שני כתובים המכחישים זה את זה בתוך הפסוק עצמו, ועכ"פ לפי פשוטו יש כאן דין ולא רק רחמים.

אלא שהביאור בזה, כי מידה הי"ג הזאת של 'ונקה' שייכת לעדן ששם אין לנו כלל השגה, וכפי שמבאר שם באריכות שבפרטות הי"ב בחינות שייכות לנגן שזה בחי' י"ב צירופי הוי"ה, והמידה הי"ג היא בחי' עדן שהוא שורש הגן וכך היא ג"כ השורש לכל מידות הרחמים, יעו"ש

עניינא דיומא ||| המשך עניין ד' פרשיות על פי תורה זו

"כי תמן רצה לפגם על ידי הפור והגורל שלו. בהגורל של יום הפפורים שנתן הבהן גדול על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל כדי לכפר עוונות ישראל על ידי זה דיקא, כי כל העוונות נמשכין מעין הדעת טוב ורע שהוא זמנת הנפש שעל ידו נמשך מיתה לעולם, כי עקר הבחירה שיש לאדם הוא מחמת שיש טוב ורע, אבל שרש הטוב והרע מהיכן נמשך זה אי אפשר לדעת בשכל אנושי בשום אופן רק אנו מאמינים שה' יתברך שהוא פלו טוב צמצם עצמו, כביכול, בהכמה נפלאה בצמצומים נפלאים ושונים עד שנתנהו שרש הדין שהוא שרש הרע. כדי שיהיה בחירה לאדם, כי אי אפשר להפיר ולדע ממנו יתברך כי אם על ידי זה דיקא פידוע, אבל להבין בשכל איך נמשך זאת אי אפשר להבין בשום אופן. ואדם הראשון שרצה לכנס לדעת זאת ואכל מעין הדעת טוב ורע על ידי זה פגם מאד וגרם מיתה לדורות.

"ומיתה היא הפך הרוח היים שנמשך על ידי הצדיק האמת שהוא בחינת עין החיים שהוא ממש הרוח היים משרשו מבחינת תפלה שהוא בחינת עדן עין לא ראתה, שהוא שרש המעין היוצא מבית ה' מבית קדשי קדשים שהוא נתיב לא ידעו עיט שאי אפשר להשיגו בשום שכל. ואי אפשר לקבל משם כי אם על ידי תפלה ותחנונים שהוא בחינת אמונה ואז זוכין להמשיך מעין החכמה משם לברר פסק החלכה

ג] ואח"כ קוראין פר' פרה, והעניין מבואר באריכות בליקוטי הלכות (העושה שליח לגבות חובו, הלכה ג אות כה-כו) וז"ל: "זוהי בחינת פרשת פרה שקורין אחר פורים, כי מתחלה הוא פור ואחר כך נעשה פרה וכו', כמו שכתב אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה בליקוטי תניינא (בסיומן עד). כי פרה מטמאת את שיהיה הסתלקות הרוח היים שנמשך מהצדיק ואז שולט רוח הטמאה שהוא רוח של הרב דקלפתה, שהוא סמרא דמותא, כי רשעים בתייהם קרויים מתים ופרה מטמאת מזה. ועל כן הוא אדמה תמימה להכניע ולכפול בחינת עשו אדמוני שהוא סמרא דמותא, שהוא הרוח דקלפתה כנ"ל, כי אין הדין נמתק אלא בשרשו, כי צריך הצדיק הגדול להוריד את עצמו לתוף המדה רעה של הרשע שהוא הצנור שלו להכניעו ולכפולו כנ"ל שזהו בחינת כל ענין מעשה פרה ושעיר המשתלח ועגלה ערופה שמעשיהם בחוץ, דחינו שיוצאין לחוץ ששם יש להם אחיזה ומורידין את עצמם לתוף הצנור שלהם שעל ידי זה מכניעין ומכפלין תקף אחיותם, שזהו בחינת פרה אדמה שמטמאת את שיהיה עקר הטמאה שנמשך מחטא אדם הראשון וכן עגלה ערופה שמכפרת על המת שהוא החלל הנמצא וכן שעיר המשתלח שמכפר ביום הכפורים על כלל עוונות ישראל, היינו כנ"ל.

שעל ידי זה דיקא מבררין עין הדעת טוב ורע, דהינו שמבררין הטוב מהרע הפתור מהאסור וכו', כי עקר הברור הוא על ידי אמונה דיקא שהוא תפלה וכנ"ל.

"וזה בחינת הגורל של הכהן גדול ביום הכפורים שנתן על שני השעירים שהיו שניהם שוים בקומתם ובמראהם וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ואי אפשר לבררם לידע מי לה' ומי לעזאזל כי אם על ידי גורל שהוא למעלה מהשכל, כי בהשכל אי אפשר להבין כלל מהיכן נתחלקין הטוב והרע שהם בחינת שני השעירים שבתחלה שניהם שוים לגמרי ואחר כך נתחלקין זה לה' לפני ולפנים וזה לחוץ לגמרי לעזאזל, אבל אנו מאמינים אף על פי שאי אפשר להבין זאת בשכל, אנו מאמינים שהכל מאת ה' צ-כאות יצאה, כי בחיך ויטל הגורל ומה' כל משפטו שהגורל יוצא מאת ה' מי לה' ומי לעזאזל כפי דרכיו הנפלאים ועל ידי זה דיקא נתברר בחינת עין הדעת טוב ורע שאי אפשר להשיג מהיכן נמשך הטוב ורע וכנ"ל, אבל המן רצה לפגם בזה, כי הוא כפר ואמר שהגורל במקרה, חס ושלום, והיה מכשף גדול. ואמר שיוכל בכשפים ובשמות הטמאה להמשיך הגורל כמו שהוא רוצה, כי אמר שהרוח חיים יכול כל אחד להמשיך בראונו לכל מה שהוא רוצה שזה היה בחינת הטא העגל שהצליח מעשה שטן והיה בו רוח חיים, כמו שפרש רש"י שם, הינו כי זה היה עקר הפגם שבגדל הכשפים של הערב רב היו יכולים להמשיך הרוח חיים לכל מה שרצו אפלו לדוממים וצומחים, כי הרוח חיים של הסטרא אחרא גדול בשענתם

מאד בבחינת רוח סערה רוח הטמאה עד שיש להם כח להמשיך הרוח חיים לכל מה שרוצים לפי שעה, כי ה' יתברך נתן להם כח בזה בשביל הבהירה, כמו שכתוב, "כי מנפה ה' אלתיכם אתכם וכו'". ומגדל כחם הרע להמשיך הרוח חיים לכל דבר הם פופרים לגמרי כאלו הם ברשותם ויכולים לעשות כל מה שירצו ולמלאות כל שרירות לפם הרע שזה כל פונתם הרעה בכל העבודה ורה שלהם ובכל מיני כפירות שלהם.

"ויפרה אדמה מכפר על כל זה, כי בזה אנו מראין שיש כח לישראל לברר הרוח חיים מתקף הסטרא אחרא שיוצק מתקף הדין שהוא בחינת אדמה תמימה, בחינת עשו אדמוני, כי הצדיק בחינת משה יכול להוריד את עצמו גם לשם ולשבר הצנור הרע שלהם שהוא בחינת טמאת מת ולשברו ולהכניעו ולטהר את ישראל על ידי זה דיקא, כי דיקא פרה אדמה מטהרת מטמאת מת, הינו כנ"ל שדיקא על ידי הצנור שלהם מכניעין אותם כנ"ל.

"ועל כן עשו העגל של זהב, כי זהב מצפון יאתה ורצו לפגם בבחינת רוח צפונית הנ"ל על כן עשו להם אלהי זהב דיקא, אבל משה שבר ובטל אותו והעקר על ידי תפלה, כמו שכתוב, "ויחל משה". וכנ"ל ועל ידי זה חזר והמשיך קבלת התורה מחדש, דהינו הלוחות שניות, הינו כנ"ל שעקר התקון על ידי תפלה שעל ידי זה מבררין דיני התורה באמת שזהו בחינת קבלת התורה מחדש שממש הרוח חיים דקדשה וכנ"ל".

עניינא דיומא ||| המשך עניין פורים על פי תורה זו

תענית אסתר

י[ן] עוד כתב שם מוהרנ"ת (אות יט): "וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, מפני מה נתחייבו וכו'? מפני שנתנו מפעדה של אותו רשע. כי על ידי אכילה דסטרא אחרא מתגבר הרוח חיים שלהם שמשם עקר פחם על ישראל, חס ושלום, וכנ"ל. ועל כן היתה עקר הישועה על ידי התענית שגזרו או שלשה ימים וכו', שעל ידי זה שברו תאוות אכילה והכניעו הרוח חיים דסטרא אחרא וכנ"ל עד שזוכין בפורים שנמשך ומאור הרוח חיים דקדשה בשפע גדול ואז האכילה בקדשה, שזהו בחינת סעדת פורים וכנ"ל", ועל פי זה מתבאר היטב עניין תענית אסתר קודם פורים והיודיש שלא הדגיש מוהרנ"ת כפירוש דבר זה, ויותר מזה שקריאת המגילה כליל י"ד היא מתוך תענית ונכמבואר בפוסקים שיש בזה קפידא שלא למעום קודם המגילה יותר משאר המצוות, וכן המנהג כידוע, כי באמת עיקר ההתחלה של הכנעת עמלק היא דייקא מתוך בחי' תענית, ועי"ז עצמו מתהפך אח"כ האכילה לקדושה.

ותוציאנו לרויה בימי המן

יא[ן] עוד יתבאר על פי דברי רבינו במאמר זה, מאמר הו"ל שבפשוט נראה כמדרש פליאה, דהנה ז"ל הגמ' (מסכת מגילה דף יא ע"א): "רבי חנינא בר פפא פתח לה פתחא להא פרשתא מהכא, הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים, באש בימי נבוכדנצר הרשע, ובמים בימי פרעה, ותוציאנו לרויה בימי המן", ובפשוט הכוונה על החיוב לבסומי בפוריא, ולכאו' הדבר פלא והפלא, וכי יצאנו מהמן

'לרויה', וכי בשביל זה יצאנו מידי אשורוש והמן, ובוודאי התמיהה עולה מאליה וזועקת עד לב השמים.

אמנם על פי דברי רבינו אולי יתבאר קצת. דעניין הרויה האמור כאן הוא בחינת הרוח חיים' דקדושה, כי עניין הרויה מגדיר בחי' הרגשה שהיא מעבר להנאה פשוטה מאיזה עניין, אלא בחינה של 'רוייה' שבהגדרתו הפנימית עניינו 'רוח חיים', וזה מה שנתגלה בימי המן, הרוח חיים דקדושה שמקבלים ממרדכי הצדיק.

כי המן ביקש להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים בגשמיות, ע"י שיוריד מהם את הרוח חיים ברוחניות כי המן 'קפיץ את כל פחות הסטרא אחרא שהם כל העשר פתרון דמסאבותא שהם עשרת בנני, וכמובא בתקונים. ורצה להתגבר על ישראל להאבידם לגמרי, חס ושלום, וגזר להשמיד להרג ולאבד וכו', כי רצה לגזול מהם כל הרוח חיים שמקבלים מהרב דקדשה ולהתגבר עליהם ברוח הטמאה של רוח דסטרא אחרא ולבלע אותם לגמרי, חס ושלום, כי סבר שאין נמצא מי שיוכל לירד לתוך הרע שלו לשבר הצנור שלו מתמת שהוא פלול מכל הצנורות רעים" (ליקוטי הלכות, העושה שליח לגבות חובו, הלכה ג אות ז).

אבל השי"ת היפר עצתו וקלקל מחשבתו, ואדרבא זכינו לנס כזה שנתגלה עוצם אהבת השי"ת אלינו אף בתוך הגלות ובתוך כל הירידות הנוראות שהיה שם, עד שזכינו לקבל את תורה מאהבה, כי נתגלה 'הרוח חיים' שבתורה, שהתורה היא לא סתם מצוות והוקים, אלא היא 'חיבור' להשי"ת, ויש בה רוח חיים נפלאה ונוראה, שכל זה נתגלה בפורים, וזה בחינת "ותוציאנו לרוייה" ודו"ק.

יש דיבור מסוג אחר. יש אפשרות לפנות בדברים למישהו שיודע להקשיב ולהכיל באופן שאתה הולך ומתרוקן. ההקשבה שלו כמו שואבת ממך את הערימות החונקות והחוסמות שלך. אתה מדבר ומדבר, מפנה ומפנה, ואחר כך מרגיש גאולה

בית וחר

שמעתי שיעור מעוד זווית על התפילה הפרטית, שכל כך הרבה אנחנו מדברות עליה ונכספות אליה. הרצון המתגעגע הוא, כמובן, להיפתח בדיבור כזה, "לפרש שיחתו", לזכות לבטא דיבור נפשי פנימי אמיתי, להתפלל אמת עמוקה.

בתוך כל נפש יש בחינה של בית ובחינה של חצר. הבית של הנפש הוא הגרעין העמוק, מי שאנחנו באמת. ממנו נובעות כל ההתחלות, כל המחשבות החדשות, כל הרצונות והחלומות והשירים שאנחנו יכולים לשיר או לחבר, כל הגעגועים שלנו והיכולת לבטא אותם. כל זה, והרבה לאין ערוך יותר מזה, נמצא בגרעין הראשון, בבית.

החצר של הנפש היא כל מה שמכבי לאדם והיצוני לו, ובה לא נוצר שום דבר אמיתי מכל מה שקורה קורה בפנים, בבית.

המציאות שאנו חיים בה ממלאת את החצר שלנו בערימות של גרוטאות הולכות ומצטברות, דחוסות וצפופות עד מחנק. וכשגדל העומס בחצר וגוברת הצפיפות – היא פולשת פנימה אל תוך הבית.

גרוטאות הן כל דבר שלא מצמיח. כל דבר שסתם נערם; ערמות של ידיעות לא קשורות, לא מחוברות, לא אסופות, לא מתחילות ולא נגמרות. נתונים היצוניים, רגשות לא מכוררים, ערבובים חסרי גבולות, ערמות של בלגן ועומס שלא נולד מהן שום טוב אמיתי.

מחליפים זה עם זה

מספרים שפעם אחת גזר הצאר הרוסי גזרה שאוסרת על החיילים בצבא להחליף גרביים במשך שנה שלמה.

אחרי שנה בומלה הגזרה הקודמת: הצאר מרשה לחיילים להחליף גרביים... אבל אחד עם השני.

הבדיחה אולי לא אסטטית כל כך, אבל הולמת עד מאוד את המצב. במקום התחדשות פנימית ונביעה וצמיחה ושינויים, אנו נוטים לצבור ערימות של דברים ישנים ומאובקים בחצרות ובבתים, וכשעמום לנו יותר מדי... אנחנו פשוט מחליפים גרביים זה עם זה.

בעבר, כשאנשים הרגישו עמוסים או מוצפים ברעש הם היו יוצאים לטייל קצת לבד, היו יושבים על שפת הים או מסתכלים על הכוכבים במרפסת עם כוס תה. הם היו נושמים את השקט והעומס היה מתפוגג לאיטו, הלב היה שב ומתגלה.

היום כשאנחנו רוצות לנוח, אנחנו הולכות למייל או למלפון. לא בשביל שיחת עומק אמיתית איכותית, בשביל שיחות קלילות, 'סמול-טוק'. נתת לה משהו מן הבלגן שלך וקיבלת משהו מן הבלגן שלה בתמורה...

לפעמים את מדברת ומרגישה הקלה, אבל ברוב הפעמים לא. העולם מוצף 'דיבורים' כתובים לא אמתיים. נראה כזה ידידותי לשלוח לחברה איחול של יום טוב עם סמיילי או פרה. אבל האם זה נקרא

להגיד יום טוב? זה במקום להגיד יום טוב. ככל שהאנשים משתמשים בתחליפים הווירטואליים הכאילו ידידותיים האלה, הם רק הולכים ומתרחקים זה מזה. זה לא לוקח ממך כלום, זה לא דורש ממך דבר, וזה גם לא קיים בשום עולם, זה רק ב'כאילו'. הכול נהיה ב'כאילו' ומאוד מרחיק אותנו מהפנימיות שלנו.

מבהיל איך הצליחו לכשף עולם שלם ככה. "אוי לאומרים למר מתוק ולמתוק מר".

פינוי אמתי

הדבר היחיד שיכול לשחרר את הנפש הכלואה שהכול נערם עליה והחצר כבר סוגרת עליה כמו חומה וקורסת לתוכה פנימה, הדבר היחיד שיכול לרפא ולשקם ולפתוח צינור נשימה החוצה מהקבר הזה, הוא התפילה הפרטית.

יש דיבור היצוני ושטחי, שמחליף לא כלום בלא כלום. יושן כיושן. אבק באבק.

אבל יש דיבור מסוג אחר. יש אפשרות לפנות בדברים למישהו שיודע להקשיב ולהכיל באופן שאתה הולך ומתרוקן. ההקשבה שלו כמו שואבת ממך את הערימות והחוסמות שלך. אתה מדבר ומדבר, מפנה ומפנה, ואחר כך מרגיש גאולה.

הכל יודעים שחפצים מיותרים בבית מכבידים על ההרגשה ויוצרים תחושה לא נוחה, בעוד שמיון יסודי ופינוי כל מה שמיותר מזרים ממש אוויר חדש בין הקירות. להוציא בגדים מיותרים, רהיטים מיותרים או פריטים מיותרים מהבית ולהעביר אותם למקום אחר או לאדם אחר שישתמשו בהם ויקבלו מהם תועלת, מעורר הקלה עמוקה כמעט כאילו פינונו את הפריטים המיותרים מתוך קנה הנשימה שלנו. נעים לחיות בבית ממוין ומפונה, קשה וחונק לחיות במקומות דחוסים בחפצים מיותרים.

ואם פינוי פיזי הוא חשוב, קל וחומר שפינוי נפשי הוא נצרך וחיוני. אם רק היינו יכולות להביא איזה טרקטור שיפנה בכפו הגדולה והיעילה את הערמות שנערמו על נפשנו מאז נולדנו עד היום, היינו ללא ספק מתחילות לנשום.

ובכן, יש דרך לפנות. התפילה הפרטית מפנה.

אין תנאי סף

לתפילה הפרטית אין תנאי סף. המטרה היא להתקרב אל השם. לאהוב את עצמי עם השם יתברך. וכל דבר שקשור אליי ברגע זה, כל דבר שאמתי לי ברגע, ראוי לדיבור.

לתפילה הפרטית את מביאה גם את הדברים הכי יומיומיים, קטנטנים ופרוזאיים, וגם מילים גדולות ומפתיעות שנולדות ממך לפתע על גאולת עם ישראל ותיקון עולם במלכות ש-די. יום אחד עוד נזכה ונראה איך תפילות של אנשים קטנים כמונו בכלל לא היו קטנות...

כשאת על הציר הזה של התפילה הפרטית, קורים דברים לא פשוטים. כשאת מתחילה להקשיב למה שקורה ואת מתחילה לפענח רגשות ולהביא אותם לדיבור אמתי עם השם, את יכולה פתאום לקפוץ דרך משהו שאת מרגישה למקום ממש גבוה. זה באמת קורה.

ועם זאת, כשאת באה, את באה איך שאת, בלי יעדים הגיגיים מדי, בלי לדעת מה הולך להיות. נכון וראוי לשתף את הקדוש ברוך הוא גם בפרטים הכי קטנים. הלכת לסופר של 'יש' את יכולה להגיד לו כל מה שהיה שם על המדפים וסחרר אותך... ובין מה למה התלכטת...

אם זה לא בדיבור עם השם, זה באמת גרביים. זה באמת גרוטאות של הצר. אבל כשזה בדיבור עם השם זה מפנה. זה פותח. זה מסלק כמה גרוטאות ומפלט דרך לאוויר להיכנס.

זה לא מתב

אתן יודעות למה כשמדברים עם הקדוש ברוך הוא הדיבור באמת מפנה ומחליץ?

זו הנקודה הכי עמוקה והכי מתוקה.

כי באמת, כשתכתבי על זה עם חברה שלך זה יהיה בערך כמו לכתוב יום טוב עם לב אדום. גם אם היא לשנייה תהיה אמפטית, כמה מקום כבר יש לה, וגם לה יש את שלה ובעד כל דבר שתגידי היא תגיד משהו בתמורה.

אבל כשתבואי לקב"ה ותספרי לו את הערימות שלך – הוא 'מקומו של עולם', אצלו יש לך את כל המקום שבעולם. ההקשבה שלו לא מוגבלת, לא נגמרת, לא ממהרת... את יכולה לספר ולשתף ולפתוח ולפרט והוא כל הזמן מקשיב, כל הזמן מתעניין.

ולא רק שההקשבה שלו רחבה כל כך ולא מעמיסה שום דבר בתמורה, תוך כדי שאת מדברת את פתאום מבינה משהו עוד יותר עמוק. פתאום את מבינה שהערימות שבהצר שלך הן בעצם לא סתם. כל דבר שנתקלת בו, עברת אותו וצברת אותו, התגלגל אליך בהשגחה פרטית מופלאה, ויש לו סיבה ותכלית. כשמתבוננים על החיים ומספרים אותם לקב"ה, משהו פנימי נפתח להבהין עמוק יותר, שהכל חשוב. הכל חלק מסיפור, הכל מדויק כל כך...

כל החצר העמוסה שלנו, כלום לא זרוק בה סתם. אין עלה אחד שסתם נשר שם. אין קור אחד של עכביש שסתם נטווה שם. מאחורי כל דבר יש הסבר וסיבה ותכלית.

כשאת מדברת עם הקדוש ברוך הוא פתאום יש משמעות מאוד גדולה לכל מה שאת עוברת כולל הפרטים הכי זעירים.

התעניינות כזאת

כשאני שמעתי את זה והסתכלתי על זה עוד, השבתי שאם נניח יש שניים מאוד אוהבים ומאוד פנויים ומאוד דרוכים לדעת אחד מהשני, נגיד אימא לבת יחידה שנולדה לה כשהיא כבר לא מאוד צעירה. ונגיד האימא עכשיו בעבודה והילדה בבית, והיא מתקשרת אליה, או היא שואלת אותה שאלות שנכנסות לפרטים.

אכלת? מה אכלת? אה, את העוגה, היא לא יבשה? היה לך טעים? ושתיית? מה שתיית? ואיפה את עכשיו? את בסלון? ומה את הולכת לעשות? ותגידי, איך מזוג אוויר? החלון פתוח או סגור? רגע, את מבינה

שיעורי בית? באיזה מקצוע? את כותבת בעט או בעיפרון? מה, את לא חוששת שתטעי?

אנחנו לא כל כך מכירים את זה, אבל באופן נורמלי, בבסיס, לפני שמתנו כמעט, ילדים זה מאוד מעניין. נגיד שאת לא בבית ואת באמת רוצה לדעת מה איתה, אז את שואלת את כל הפרטים. את מכירה את המציאות שלה ואת מכירה אותה ומעניין אותך כל דבר. אם היא קיבלה טופי, אז באיזה צבע ומה כתוב עליו...

לנו אין התעניינות כזאת. אף אחד לא מתעניין בנו ככה ואנחנו לא מתעניינים ככה באף אחד. אף פעם. זה לא קרה וזה לא יקרה. למה?

לא כי זה לא נורמלי שתהיה התעניינות כזאת; זה מאוד נורמלי שתהיה. מאוד נורמלי שנחיה ככה עם אנשים קרובים ונתעניין בהם והם יתעניינו בנו, עד רמת השרוך.

אבל אנחנו כל כך במצריים, שאין את זה. נגמר. החצרות שלנו קרסו על הבתים וקברו אותנו בפנים עם כל הערימות... אנחנו מסתובבים עם מוחות סתומים. עם לבבות סתומים. זקוקים לצנתורים דחופים.

מאחר שאנחנו מבינות שבמציאות גדולה פחות יכול היה להיות מצב תומך התעניינות שכזאת, אם ככה אנחנו יכולות להבין שהקדוש ברוך הוא מתעניין בנו. הקדוש ברוך הוא הוא לא מוטרד והוא איך-סופי. אז הוא פשוט נמצא בשביל כל אחת מאתנו. לגמרי. באינסופיות. הוא נמצא איתי עד סוף כל הפרטים. הוא מתעניין בכל דבר שעובר עליי. הוא באמת מתעניין. הוא באמת מכבד. הוא מבין את התכלית של הכול. הרי לכל דבר שעובר עליי יש השלכות ויש משמעות. כל דבר נולד ממשוהו וגורם למשהו. והשם יתברך מבין מה עובר על הנפש שלי כתוצאה מכל דבר שעובר עליה ומעניין אותו לשמוע מה קורה לך, מה עובר עלייך, איך את מרגישה.

את אף פעם לא משעממת אותו.

להבין שזה לא זבל

כשמדברים עם השם באמת, שמים את כל הערמות אצל מי שמבין אותן ואצל מי שהן יקרות עבורו, וזה נקרא לפנות.

לפנות זה לא רק להעיף את הכול. לפנות זה להבין שזה בכלל לא זבל. זה אף פעם לא היה זבל. אני ראינו את זה מלא אבק. אבל בעצם, מתחת לאבק, מתחבאים יהלומים...

אחרי מאה ועשרים כשנעלה לשמיים, אנחנו נראה את הסרט של החיים שלנו, והוא יכלול הכול. אנשים שעברו חוויות של מוות קליני מתארים את הסרט של החיים עד רמת הפרט, עד החולצה מהמסיבת הומש בגיל חמש. הכול. כי הכול חשוב. את הכול הקדוש ברוך הוא תכנן, ברא, גלגל, הביא, רקם, טווה, בשבילך.

זה מדחים להבין איך בתוך עולם שהולך ונקבר מתחת לערימות של עצמו, והמקסימום שהוא יודע זה להחליף עם החבר את הגרביים, יש אפשרות להינצל ולנשום באמת.

תפילה פרטית היא הדיבור המפנה.

כיצד סוד פרה שמטהר טמאים ומטמא טהורים מכפר על הטא העגל?

בשולחן ערוך (סימן תרפ"ה סעיף ג') איתא: "בשבת פרשת פרה מוציאים שני ספרים, באחד קוראים פרשת השבוע ובשני קורא פרשת פרה" עכ"ד. ובמשנה ברורה (ס"ק א') כתב וז"ל: "השלישית היא פרשת 'פרה אדומה' והיא בשבת שקודם פרשת החודש, שכן היה שריפתה במדבר סמוך לניסן, כדי להוות בה את ישראל באפר החטאת אחר הקמת המשכן, כדי שיהיו טהורים ויוכלו לעשות הפסח בזמנו, לכך קורין פרשה זו, להתפלל לפניו ית' שגם עלינו יורוק מים טהורים במהרה".

אכן עדיין יש להבין, המילא 'פרשת שקלים' זמנה קודם ראש חודש אדר, כדי להשמיע על השקלים בזמן בית המקדש. ו'פרשת זכור' קשורה לפורים, כי יש להקדים זכירת מעשה עמלק למחייית עמלק שנעשתה בפורים. וכן פרשת החודש היא על מצות 'קידוש החודש', ואף שנעשית בכל חודש, מ"מ נצטוונו על קידוש החודש בראש חודש ניסן, ובפרט שעיקר הפרשה היא הלכות קרבן פסח, ולכן קוראים אותה בזמנה. אולם 'פרשת פרה', לכאורה אין זמנה מיוחדת לפני פסח גם בזמן בית המקדש, שהרי כל השנה כולה כל מי שנטמא במת, צריך לבוא ולהיטהר, ואף אם אינו עוסק במהרות, על כל פנים בכל הרגלים "חייב אדם לטהר את עצמו ברגל" (ר"ה דף טז:), כדי שיוכל לעלות לירושלים, ואינו דין מיוחד בפסח.

ואכן בחז"ל מבואר טעם נוסף, והוא שפרשת פרה נקראת תמיד סמוך לפרשת הטא העגל, ובהרבה שנים פשוטות קוראים אותה בפרשת 'כי תשא' בעצמה שבה נזכר הטא העגל, וכל זה הוא כפי שאמרו חז"ל במדרש (במדבר רבה יט, ח) "תבוא האם ותקנה צואת בנה" – שהפרה היא תיקון לחטא העגל, ע"כ. וזוהו מיושב מדוע תקנו לקורא פרשת פרה בשבת זו, כי לרוב קוראים בה פרשת כי תשא שבה מוזכר הטא העגל, או עכ"פ סמוך לפרשת הטא העגל, וזאת כדי שיהיה לנו כרפה.

אלא שעדיין לא מובן קשר הענין, כיצד 'פרה אדומה' שבאה לטהר את הטמאים מטומאת מת, מכפרת על הטא העגל של עבודה זרה, ולכאורה הם דברים שונים. וכדי ליישב נקדים, כי אחד ההידושים בפרה אדומה, שלכן היא חוק ואין לה הסבר, ואפילו שלמה המלך לא יכל לעמוד על סודה, הוא הדין "שפרה מטהרת טמאים ומטהרת טמאים". וכלשון המדרש (שם, א): "העוסקין בפרה מתחלה ועד סוף מטמאין בגדים, היא גופה מטהרת בגדים, אמר הקב"ה חוקה חקקתי גזירה גזרתי, אי אתה רשאי לעבור על גזרתי", ע"כ.

וכתב ר' נתן בלקוטי הלכות, שסוד זה הוא עבודת היהודי בכל יום ויום, כי נצטוונו בלקוטי מוהר"ן (קמא, תורה רפ"ב) שבכל עת וזמן, לדון את עצמינו ואת כל העולם לכף זכות, ולמצוא בכל אחד ואחד בישראל בכלל, ובעצמנו בפרט, 'נקודות טובות'. והידוש בלקוטי הלכות (השכמת הבוקר א, ד) שבזה היתה הכפרה לחטא העגל, וז"ל: "נתרצה השם ויתברך למשה, על ידי שמוצא (משה) טוב בכל ישראל אפרו אחר מעשה העגל (שהיו אז בבחינת רשעים, ובכל אופן דן אותם משה בתפילתו לכף זכות ומצא בהם נקודות טובות). פי משה היתה פלו טוב בכהינות (שמות ב, ב) 'יתברך אותו פי טוב הוא', ועל פי היתה לו פת תמיד למצוא הטוב בכל אדם, אפרו בהפושעי ישראל. ועל ידי זה נתרצה השם ויתברך, ואזי צוה להם על מלאכת המשכן שיביא כל אדם נדבת

לבו למלאכת המשכן, פי היתה מעורר הטוב שפכל אדם. וכל אדם כפי הטוב שהיה לו, הכי נדבת לבו הטוב למלאכת המשכן, פי המשכן נבנה מכל הטוב שנתברך מכל אדם מישראל, שזהו בחינת (שמות כה, ד-ה) "והב וקם ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני" וכו', שהביא כל אדם ונחשת ונחשת ונחשת פי זהב וקם ונחשת ותכלת וכו', הם בחינת הגונון עילאין, שהם בחינת הטוב שיש בכל אדם מישראל, שזהו בחינת (ישעיה מט, ג) "ישראל אשר בך אתפאר", שהם פולאים מונונין סגיאין, הינו הנקודות טובות שיש בכל אדם מישראל אפרו בהפחותים שבהם" עכ"ל. וזוהו ביאר שם את דברי המדרש (שמות רבה מט, ב) "שהיה אני במעשה העגל, ונאמה אני במלאכת המשכן", הינו בנקודות טובות שאני מוצא בעצמי, שהם בחינת מלאכת המשכן וכו", עכ"ל.

ולפי זה יש לבאר שהנקודות טובות שמצא משה רבינו בעם ישראל ב'חטא העגל', שעיקר חטאם היה שרצו להשרות את השכינה בתוכם, והם טעו לעשות אמצעי שהוא עבודה זרה, וכמבואר בלקוטי מוהר"ן (תורה ס"ב אות ו'), וז"ל: "ויש חושבים שצריך לעבוד את האמצעי, כמו שטעו בעגל, שרצו לעשות את העגל אמצעי, בינם לבין השם ויתברך, שאמרו (שמות לב, א) 'אשר ילכו לפנינו' בחינת אמצעי (היינו שיהיה לפנינו אמצעי בנינו לבין ה' ית') עכ"ל. וזוהו מצא משה 'נקודה טובה' בישראל, וזהו שאמר משה (שם, יא) 'ויחל משה את פני ה' א-להיו ויאמר למה ה' יתרה אפך בעמך', וכבר הקשה הזוהר בפרשת נח (ח"א דף סז:), מה היא השאלה 'למה' – הרי עבדו עבודה זרה, והשיב הזוהר, שמי שמבקש רחמים צריך להקטין את העבירה, אבל לא נתבאר שם היטב כיצד ההקטנה של העבירה. אולם כפי הנ"ל מובן היטב, שהקטין משה את העבירה על ידי שמצא 'נקודה טובה', שהיה כוונתם לעבוד את ה', רק טעו לחשוב לעשות אמצעי. ולכן ציווה ה' ית' על המשכן, שהוא מקום השראת השכינה בישראל כפי שביקשו, אבל אינו עבודה זרה ואינו אמצעי, שהרי לא עובדים את המשכן.

אולם גם עבודה זו של מציאת נקודות טובות, היא מסוכנת, כי אם יעסק כל הזמן למצוא בעצמו רק טוב, יאבד יראת שמים מלב, ויחשוב את עצמו שהוא טוב לגמרי. ועל זה באה 'פרה אדומה', וכמו שביאר ר' נתן בלקוטי הלכות (השכמת הבוקר א, יב), וז"ל: "זאת התחינה שדן את עצמו לכף זכות ומצא בעצמו נקודות טובות, זאת התחינה מטרתה טמאים ומטמא טהורים (כאמור בפרה אדומה), פי מי שהוא בפתחונה התחיתונה צריך דוקא למצוא זכות בעצמו כדי שלא יפול לגמרי ח"ו, ועקר טהרתו ותשובתו על ידי זה דוקא. אכל מי שהוא טהור, פשיחוק עצמו בפתחונה הטוב – בנדאי נפגם על ידי זה, פי יפול לנפלות ח"ו וכו", עכ"ל. והנה בגאווה זו יפרוק מעליו כל עול, לכן צריך לעבוד עם ענין זה ברצוא ושוב, פעם למצוא בעצמו נקודות טובות, ופעם להפש היטב 'נקודות רעות' כדי לעשות עליהם תשובה, וזהו ש'פרה אדומה' מכפרת על הטא העגל, כי לא מספיק שמצא משה נקודות טובות, אלא צריך גם לומר (שם לב, ל) "אתם הטאתם הטאה גדלה", וזו בחינת עבודת 'פרה אדומה', שמטהרת את הטמאים ומטהרת את המהורים, ואז יש שלמות התיקון.

מעוניין שהעלון ימשיך להיות מודפס? אנו זקוקים לתרומה שלך!
ניתן לתרום דרך מכשירי 'קהילות' בקופת 'עלמא דאורייתא' – לציין: עבור עלון 'המקורבים' או בקו קהילות:
073-275-7000 בשלוחה: 11318. או בקו 'המקורבים' 077-31-40-331 בשלוחה: 09.
לתרומה בדרכים נוספות נא להתקשר: 054-848-73-17